

Schrijver

In het Midden-Oosten hangt er iets heiligs om schrijvers. Ahmad al Hosain wil zich ernaar ontdoen.

Ahmad is de vader van Rasha en getrouwd met Araa.

موهبة هولندا

Ik word een gewone schrijver

TEKST AHMAD AL HOSAIN - BEELD NATALIA OSSEF

Leiders, weten wij uit het Midden-Oosten, zijn magisch, ze munten in alles uit. Vandaar ook dat veel mensen achter de dictator blijven staan en de Arabische Lente verfoeien. Fouten kán zo'n leider niet maken, dat lezen we daar immers dag in dag uit in de krant die ons vertelt over de uitzonderlijke kwaliteiten van de president-voortzitter; de tv vertelt ons dat het staatshoofd tot zijn laatste adem een zegen is voor het hele volk (en daarna neemt diens zoon het over).

Daarom geloven wij, Midden-Oosterlingen, onze ogen niet als we de premier van Nederland op z'n fiets zien rondrijden, genietend van de zonsopgang. De leider van het volk die zich onder het volk mengt – ondenkbaar!

In de regio waar ik vandaan kom, is de schrijver omgeven met eenzelfde soort magie als de leider. Hij is een tovenaer, en zeer geëngageerd. Dat is zijn maatschappelijke taak.

„Een echte Arabische auteur vertolkt de pijn en de verlangens van zijn stam, in zijn poëzie smeedt hij verlies om in overwinning en maakt van verdriet vreugde. Dat is het vertrouwde beeld van een schrijver in de Arabisch-talige gemeenschap. Er hangt iets heiligs om hem heen, iets profetisch en betoverends dat aan zijn hele wezen raakt. Zodat mensen zich afvragen: wat schrijft hij, hoe leeft hij? Het is die zweem van heiligheid waarzonder je als schrijver in het Oosten niet kunt leven.

Nu is mijn leven van dat aureool ontdaan. Ik zoek al jaren werk in Nederland, heb gesolliciteerd bij universiteiten, kranten en tv. Vergeefs. Het lijkt wel een complot. Nederland wil me niet hebben, een hoogleraar Arabisch hebben ze niet nodig – hij mocht in de collegezaal eens ideeën overbrengen die niet stroken met

die van de Nederlandse maatschappij!

Toch vind ik de overheid hier geweldig. Ik krijg maandelijks een uitkering, daar kan ik van leven. Maar in mijn woonplaats houdt een ambtenaar me wel voor dat ik niks voorstel. „Julie uit het Oosten hebben een hekel aan schoonmaakwerk, maar je zult wel moeten. Je bent een vluchteling, geen professor!”

Ik heb veertig jaar gestudeerd en gedoceerd, en als schrijver weet ik dat de magie eraf is

In de Arabisch-talige wereld heb je zo'n 20.000 schrijvers. De oplage van hun boeken ligt rond de 1000, vergelijkbaar met literatuur in het Nederlands. Maar er zijn 23 miljoen Nederlandstaligen, terwijl er 400 miljoen mensen zijn die Arabisch lezen. Die betalen wel grif 20, 30 euro voor concerten waar ze met duizenden op afkomen. Maar waarom lezen ze dan zo weinig boeken, en betalen ze er nog minder voor? Dat komt door de rol van de literatuur. Die is bedoeld voor bittere ernst, boeken zijn er niet om vreugde aan te beleven. Lezen is een luxe.

De ideologie wordt de Arabische schrijver met de paplepel ingegoten, totdat hij zelf die ideologie belichaamt. Maar dat geldt niet voor alle auteurs. Sommige hebben voor verandering gezorgd, met oeuvres vol vindingrijkheid en plezier. Het zijn de minsten niet: Najib Mahfuz, Zakaria Tamer, Mahmoud Darwish en Nizar Qabbani zijn allemaal Nobelprijswinnaars.

Zelf had ik een boekenprogramma op de Syrische tv, 'Cultureel Café', waar we grote thema's bespraken – de rol van de schrijver, vrouwenzaken en gender, vijandsbeelden. Maar mijn eigen werk – vijftien boeken en veel Zeer Korte Verhalen – was minder geëngageerd. Ik schreef vooral over liefde en schoonheid; lees mijn verhaal hierboven maar, over de vlechten

FOTO: ALIYAH TAHAR

Ahmad al Hosain

Geboren:

Damascus 1969

Beroep:

Schrijver, hoogleraar Arabisch

Stroming:

Scenaristisch

Status:

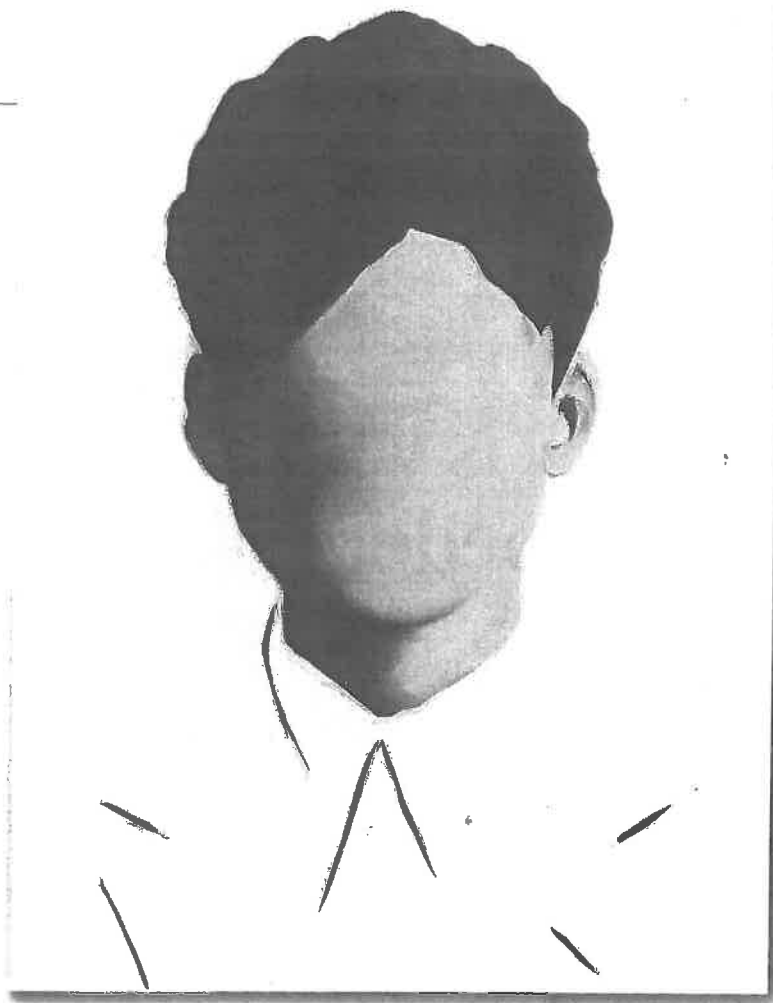
Vrijge verblijf

In Nederland sinds:

2014

Woonplaats:

Sassenheim

Ik val niet voor haar (2001)

De vlechten van mijn beminde

Ik weet nog dat ik, toen ze de eerste keer naar me glimlachte, dacht: ik ga haar vleien, en glimlach dan terug.

En tegenover mezelf legde ik een eed af: ik zweer in de naam van Allah dat ik niet voor haar val, nee, ik val niet voor haar.

Maar toen ik met haar lange zwarte haar speelde, werd mijn geest opgewonden. Ik zwoer opnieuw: ik val niet voor haar.

De dag waarop ik van haar haren een vlechtje maakte, bonkte mijn hart mijn borst uit. Haar schoonheid prees ik, maar ik bezwoer mezelf: ik val niet voor haar.

Wel besloot ik haar te steunen. En omdat ik zelf geen lang haar heb, wierp ik een andere vaardigheid in de strijd – ik was toch een echte schrijver?

Ik schreef haar een brief die ermee eindigde dat ik niet voor haar zou vallen (en dat ik niet al gevallen was).

Na een paar dagen wierp zij me vanaf haar balkon een briefje toe, waarin ze schreef dat een jongen zich met haar wilde verloven.

Dat soort meidenstreken doorzie ik, daar trap ik niet in. Dus schreef ik haar: 'Wie in deze tijd een aanzoek weigert, is gek. Trouw onmiddellijk met hem.'

De stakker, dacht ik bij mezelf, ze denkt dat ik voor haar gevallen ben.

De bruiloft was snel geregeld; kort daarop kreeg ik te horen: ze is getrouwd, hoor!

Toen ze mij naar het gekkenhuis sleepten, schreeuwde ik: ik val echt niet voor haar! In naam van de machtige Allah zweer ik: ik niet!

AHMAD AL HCSAIN

van Araa, mijn vrouw. Onder jongeren was mijn werk populair, maar de religieuze en politieke ideologen waren er minder blij mee.

Het vermaken van lezers gebeurt wel in de Arabische wereld, maar spaarzaam, in stripboeken. Wat me in de Europese hogere cultuur opvalt, is het gevoel voor humor. Er valt altijd wel wat te lachen. De Arabische cultuur huivert voor de lach. Als iemand veel lacht, hoor je 'O Allah, geef mij het goede achter deze lach' – men is er heilig van overtuigd dat de lachebek een ramp over zichzelf afroept.

Er bestaat in Syrië wel cabaret, maar dat is bestemd voor het onverantwoordelijke, lagere volk. Voor mij is het een openbaring nu ik hier ben: in Nederland lacht iedereen om cabaretiers, van laag tot hoog.

In het Oosten leef je niet zoals de meeste Nederlanders die genieten van de dag en van het leven. De oosterse mentaliteit en de islam verwijzen naar de Dag des Oordeels – en zelfs wie dat serieus neemt, schiet tekort in de ogen van Allah. Je leeft ieder moment in angst, elk mo-

ment kan zich een ramp voltrekken. Dat besef heb ik meegekregen. Altijd als ik een politieagent zag, knikten mijn knieën. Mijn collega's konden me mijn hoogleraarspost benijden. Maar een klacht wegens seksueel intimiderend gedrag heb je zo aan je broek. Daardoor moest ik altijd op mijn hoede zijn, me bewust zijn van mijn officiële rol, mijn status, bang om afgefakeld te worden door collega's of de burens.

Die angst is nu minder. Mijn zorgen zijn van een andere aard. Ik heb nooit gedroomd van Europa, het is de oorlog die me hierheen gedreven heeft. Ik dacht dat ik als gast een meerwaarde zou zijn voor Nederland. Ik was vastbesloten goed te integreren en te houden waar Nederlanders van houden. Van hutsplot, fiets, reclame, vakantie en gratis.

Ik ontdekte hoe Nederlanders over Syriërs denken: dat vrouwen een hoofddoek dragen, dat ze geen varkensvlees eten, alcohol mijden en honden haten. Maar veel Syrische vrouwen dragen geen hoofddoek, en ik heb geen hekel aan honden. In Syrië leerden we dat Europeanen weinig cultuur hadden, maar hier heb ik

gezien dat Nederlanders een historische relatie met hun land hebben, met polders waar ook varkens in rondlopen. Voor mij blijven varkens onrein, maar als een Nederlander karbonade eet, denk ik niet meer: wat onbeschaafd!

Dat is het goede van oorlog: zo leren Europeanen Syriërs kennen. En omgekeerd.

Nu ik hier ben, ligt er een nieuwe taak als schrijver voor me: me niets verbeelden, maar me bewijzen, me niet wentelen in de schrijversmythe, maar goede stukken schrijven.

Daar gelooft een Arabische schrijver niet in, hij gaat nog liever dood, dan dat hij een gewone schrijver wordt. Hoe kan een mythe veranderen in iets normaal?

Werk heb ik nog niet, maar schrijver blijf ik. Ik ben vanaf nu een gewone Syrisch-Nederlandse auteur. Die sommige beelden van Syriërs graag in stand houdt. Toen mijn Nederlandse buurvrouw me vroeg hoeveel vriendinnen ik had, wilde ik haar Sheherazade-illusie niet verstoren en zei ik: "Ik heb er duizend, en elke nacht slaap ik met een andere".